

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin
Hakkâri Milletvekili

Sağlık, insan yaşamının temelini oluşturan bir hak olup, ulusal ve uluslararası hukuk düzenlemeleriyle güvence altına alınmıştır. Anayasa'nın 56. maddesi, devlete "herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak" ve bu hizmetleri kamu eliyle yürütmek yükümlülüğü getirmektedir. Aynı şekilde, Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'nin 12. maddesi ile Avrupa Sosyal Şartı'nın 11. maddesi, herkesin en yüksek düzeyde sağlığa ulaşma hakkına sahip olduğunu belirtmektedir. Bu düzenlemeler çerçevesinde devletin görevi, sağlık hizmetlerine erişimde bölgesel eşitsizlikleri ortadan kaldırmak ve herkes için eşit, erişilebilir, nitelikli ve sürdürülebilir sağlık hizmetleri sunmaktır.

Ancak Hakkâri ilimizde yürütülen sağlık hizmetleri, yukarıda belirtilen anayasal ve uluslararası yükümlülüklerle ciddi bir şekilde çelişmektedir. Yıllardır çözülmeyen yapısal sorunlar, yetersiz sağlık tesisleri, uzman doktor eksiklikleri, personel açığı, kamu yönetiminde liyakatsizlik, sağlık emekçilerine yönelik mobbing uygulamaları ve yurttaşların temel sağlık hizmetlerine erişimde yaşadığı engeller, ilde halk sağlığının sistematik bir biçimde ihmal edildiğini ortaya koymaktadır.

Yüksekova Devlet Hastanesi'nde Anjiyo Ünitesi bulunmamakta, otopsi işlemleri yapılamamaktadır. İl genelinde sağlık tesislerinde ciddi personel eksikliği ve altyapı yetersizliği varken halkın nitelikli ve kamusal sağlığa erişimi her geçen gün zorlaşmaktadır. Yaklaşık 10 yıldır görevde olan Hakkâri İl Sağlık Müdürünün görev süresinin uzatılması, liyakatsizlik tartışmalarını gündeme getirmiştir.

Hakkâri Merkez 1 Nolu Aile Sağlığı Merkezi, yaklaşık 20 bin kişiye hizmet sunarken, ciddi fiziki yetersizliklerden dolayı hasta, hasta yakını ve sağlık çalışanlarının aynı alanı paylaşmak zorunda kaldığı, mahremiyet ve güvenlik risklerinin yaşandığı, engelli rampasının bulunmadığı, elektrik kesintilerinin sağlık hizmetini aksattığı, kan alma alanı ve bekleme alanı olmaması gibi altyapı eksiklikleri nedeniyle hizmet kalitesinin ve hasta memnuniyetinin olumsuz etkilendiği görülmektedir.

Çukurca Devlet Hastanesi'nde personellere birden fazla birimde çalıştırma ve mobbing içeren keyfi uygulamalar yapıldığı iddia edilmektedir. Yüksekova Devlet Hastanesi'nde sağlık emekçilerinin koruyucu sağlık muayeneleri (6 ayda bir) yapılmamaktadır. Göz, nöroloji, beyin cerrahisi ve göğüs hastalıkları alanlarında sadece birer uzman doktor bulunması nedeniyle halk uzun süre randevu alamamakta, başka şehirlerde tedavi arayışına girmektedir.

İl genelinde yıllardır il içi tayinlerin açılmaması sağlık çalışanlarını mağdur etmekte, çalışanların motivasyonunu ve hizmet kalitesini olumsuz etkilemektedir. Hakkâri İl Sağlık Müdürlüğü ve bağlı sağlık tesislerinde liyakatsiz yönetim anlayışı hâkim olup, daha önce görevden alınmış, disiplin cezası almış ya da kamu görevinden ihraç edilmiş kişilerin siyasi bağlantılar veya sendikal ilişkiler aracılığıyla tekrar görev ve terfi aldığı iddiaları halkta güvensizlik yaratmaktadır.

Acil servislerde hasta başı monitörlerin çalışmadığı, solunum cihazlarının işlevsiz olduğu, personel giyinme alanlarının yetersiz olduğu, fiziki şartların sağlık hizmeti sunumuna uygun olmadığı, plansız yeni birim açılışlarının sağlık çalışanlarının iş yükünü artırdığı tespit edilmiştir.

Sağlık Bakanlığı bütçesi olmasına rağmen aile planlaması kapsamında doğum kontrol hapları ve iğneleri 2020'den beri ücretsiz olarak sağlanmamaktadır. Personel eksikliği hemşire, ebe, tıbbi sekreter, laboratuvar ve röntgen teknikeri gibi birçok alanda sürmekte, bu durum hem sağlık hizmeti sunumunu aksatmakta hem de sağlık çalışanlarında tükenmişliğe yol açmaktadır.

Hakkâri Merkez Toplum Sağlığı Merkezi'nin fiziki yetersizlikleri devam ederken, kurumun üst katının İl Sağlık Müdürü ve Halk Sağlığı Başkanı için tahsis edilmesi eleştirilmektedir. Evrak kayıt biriminde anayasal hak olan bilgi edinme ve dilekçe hakkının, evraka sayı verilmeden önce yönetici imzası talep edilerek engellendiği iddia edilmektedir.

Hakkari'de Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi bulunmaması, doğurganlık oranının yüksek olduğu ilde ciddi mağduriyetler yaratmaktadır. Toplum Ruh Sağlığı Merkezi (TRSM) ve Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) gibi sağlık hizmetleri Hakkari'de mevcut değildir. İntihar ve madde bağımlılığı oranlarının yüksek olduğu bölgede AMATEM ve ÇEMATEM polikliniklerinin yalnızca merkezde hizmet vermesi, hizmetlerin yetersizliğine işaret etmektedir.

Radyoloji uzmanı eksikliğinden dolayı MR ve tomografi görüntülemeleri Ankara'daki özel bir şirket tarafından yorumlanmakta, bu yorumların yanlış olduğu yönündeki iddialar ise halk sağlığını tehlikeye atmaktadır. Kanseri gibi erken teşhis gerektiren hastalıklarda yaşanan bu aksaklıklar ciddi sağlık riskleri yaratmaktadır.

Yüksekova Devlet Hastanesi'ne bağlı 75 yataklı ek hizmet binası hâlâ faaliyete geçmemiştir. İl genelindeki hastanelerde yemek hizmetleri hijyenik ve yeterli değildir, yemek şirketlerinin yerel iktidar bağlantıları nedeniyle denetlenemediği ve kantinlerde fiyatların fahiş olduğu şikayetleri artmaktadır.

Kasım 2016'dan beri aynı İl Sağlık Müdürü'nün görevde kalmakta olduğu ve bilgisiz ile deneyimsiz kişileri önemli pozisyonlara atadığı, bu kişilerin sağlık emekçilerine mobbing ve keyfi uygulamalarda bulunduğu; sağlık çalışanlarının nöbet ve fazla mesailerle tükenmesine neden olduğu iddia edilmektedir. Bu durumun Hakkâri'de halkın sağlık hakkının sistematik olarak ihlal edilmesine yol açtığı öne sürülmektedir.

Hakkâri'de sağlık alanında yaşanan sorunların giderilmesi, halkın eşit ve nitelikli sağlık hizmetlerine erişiminin sağlanması amacıyla Bakanlığınızca gerekli çalışmaların yapılması elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Yüksekova Devlet Hastanesi'nde neden bir Anjiyo Ünitesi bulunmamaktadır? Kalp-damar rahatsızlıklarının acil müdahale gerektirdiği düşünüldüğünde bu eksiklik halk sağlığını tehlikeye atmıyor mudur?
2. Yüksekova Devlet Hastanesi'nde neden otopsi yapılmamaktadır? Bu eksikliğin adli süreçler ve tıbbi incelemeler üzerindeki etkileri nelerdir?
3. Hakkâri il genelinde sağlık personeli eksikliği had safhadayken, yaklaşık 10 yıldır İl Sağlık Müdürü olarak görev yapan bürokratin görev süresinin uzatılmasının gerekçesi nedir?
4. Hakkâri Merkez 1 Nolu Aile Sağlığı Merkezi'nde 20 bin kişiye hizmet sunulurken, bina fiziki koşullarının yetersizliği neden yıllardır çözülmemektedir? Kan alma alanı, danışmanlık odası, bekleme salonu, engelli rampası gibi temel ihtiyaçlar neden karşılanmamıştır?
5. Çukurca Devlet Hastanesi'nde personellerin birden fazla birimde çalışmaya zorlandığı ve mobbing uygulandığı iddiaları Bakanlıkça araştırılmış mıdır?
6. Yüksekova Devlet Hastanesi'nde sağlık çalışanlarına 6 ayda bir yapılması gereken periyodik muayeneler neden ihmal edilmektedir?
7. İlçede yalnızca birer göz, nöroloji, göğüs ve beyin cerrahisi bulunmasının yurttaşların tedaviye erişimini engellediği dikkate alınarak, bu branşlarda doktor sayısını artırmaya yönelik bir planlama mevcut mudur?
8. Hakkâri il genelinde sağlık çalışanlarının il içi tayin hakkı neden yıllardır kullandırılmamaktadır?
9. Hakkâri İl Sağlık Müdürlüğü ve bağlı kurumlarda liyakatsiz atamaların yapıldığı, disiplin cezası almış ve kamu görevinden ihraç edilmiş kişilerin tekrar göreve getirilerek terfi ettirildiği iddiaları doğru mudur? Bu kişilerin görevde kalmasının gerekçesi nedir?
10. Yüksekova Devlet Hastanesi'nde uzman hekim eksikliği nedeniyle randevu alamayan yurttaşların acil servise yönelmek zorunda kaldığı ve bu nedenle acil vakalara müdahalede gecikmeler yaşandığı doğru mudur? Bu durumun çözümü için ne tür önlemler alınmaktadır?
11. Hakkâri Devlet Hastanesi acil servisinde kadın ve erkek personelin ortak giyinme alanı kullandığı ve yeterli dolap bulunmadığı iddiaları doğru mudur? Hasta başı monitörlerin çalışmadığı ve solunum cihazlarının bozuk olduğu yönündeki bilgiler hakkında Bakanlığınızca bir denetim yapılmış mıdır veya yapılacak mıdır?

12. Hakkâri Devlet Hastanesi'nin fiziki koşullarının yetersizliği ve sürekli yeni birimler açılması nedeniyle sağlık çalışanlarının çalışma alanlarının daraltıldığı ve hizmet sunumunun zorlaştığı iddialarına ilişkin çözüm planı var mıdır?
13. Sağlık Bakanlığı bütçe gönderdiği hâlde, 2020 yılından beri Hakkari'de Depo-Provera, Mesigyna ve Microgynon gibi aile planlaması ürünlerinin neden ücretsiz olarak sağlanmadığı, yalnızca kondom ile sınırlı bırakıldığına ilişkin bir açıklamanız var mıdır?
14. Hakkâri genelinde hemşire, ebe, tıbbi sekreter, laboratuvar teknikeri, radyoloji teknikeri gibi sağlık emekçisi açığının giderilmesi için ne tür bir kadro planlaması yapılmaktadır?
15. Hakkâri Merkez Toplum Sağlığı Merkezi'nin fiziki olarak yetersiz koşullarda çalıştığı, sağlık emekçilerinin temel ofis ekipmanlarından yoksun olduğu ve binanın üst katının İl Sağlık Müdürü ile Halk Sağlığı Başkanı için tahsis edildiği iddiaları hakkında Bakanlığınızın bilgisi var mıdır?
16. Anayasa'da yer alan bilgi edinme ve dilekçe hakkı çerçevesinde, Hakkâri İl Sağlık Müdürlüğü Evrak Kayıt Birimi'nde evraklara sayı verilmeden önce bir yöneticinin imzası istenmesinin hukuki dayanağı nedir? Bu uygulama idari suistimal değil midir?
17. Hakkari'de doğurganlık oranının yüksek olmasına rağmen neden bir Kadın Doğum ve Çocuk Hastanesi bulunmamaktadır?
18. Toplum Ruh Sağlığı Merkezi (TRSM) ve Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) Türkiye genelinde yaygınken, neden Hakkâri ilinde hâlâ açılmamıştır?
19. Hakkari'de intihar ve madde bağımlılığı oranlarının yüksek olduğu bilinmekte olup, yalnızca Hakkâri Devlet Hastanesi'nde bulunan AMATEM polikliniğinin bu ihtiyacı karşılamakta yetersiz kaldığı değerlendirilmekte midir? İlçelerde de AMATEM ve ÇEMATEM hizmetlerinin açılması yönünde bir planlama yapılmakta mıdır?
20. Hakkâri Devlet Hastanesi'nde MR ve tomografi tetkiklerinin radyoloji uzmanı eksikliği nedeniyle özel bir şirket tarafından değerlendirildiği ve bu değerlendirmelerin hatalı olduğu iddiaları hakkında Bakanlığınızca bir soruşturma başlatılmış mıdır? Bu durum, halk sağlığı açısından ciddi bir tehdit oluşturmuyor mudur?
21. Yüksekova Devlet Hastanesi'ne ait 75 yataklı ek hizmet binası neden hâlâ faaliyete geçmemiştir?
22. Hakkari'deki kamu hastanelerinde yemek hizmetlerinin hijyenik olmaması ve yemek firmalarının siyasi bağlantılarla korunarak denetlenmediği yönündeki iddialar hakkında bir denetim yapılmakta mıdır?
23. Sağlık tesislerindeki kantinlerde fiyatların fahiş olması ve kantin şartnamelerine uyulmaması nedeniyle personel ve vatandaşların mağduriyet yaşadığına dair şikayetler Bakanlığınıza intikal etmiş midir? Bu sorunun çözümüne yönelik hangi tedbirler planlanmaktadır?
24. Hakkâri İl Sağlık Müdürlüğü'nde liyakate dayalı yönetici atamalarının yapılmadığı, 2016'dan bu yana görevde olan müdürün bilgi ve deneyimden yoksun kişileri atayarak sağlık emekçilerine yönelik mobbing ve keyfi uygulamalara göz yumduğu iddiaları hakkında Bakanlığınız ne tür bir inceleme yürütecektir?